

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

29.8.2007

B6-0324/2007

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Vittorio Prodi, Alfonso Andria, Jean Marie Beaupuy ja Marios Matsakis

fraktsiooni ALDE nimel

Selle suve loodusõnnetused

Euroopa Parlamendi resolutsioon selle suve loodusõnnetuste kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 2, 6 ja 174;
- võttes arvesse oma 7. septembri 2006. aasta resolutsiooni metsatulekahjude ja üleujutuste kohta, 5. septembri 2002. aasta resolutsiooni üleujutuste kohta Euroopas¹, 14. aprilli 2005. aasta resolutsiooni põua kohta Portugalis², 12. mai 2005. aasta resolutsiooni põua kohta Hispaanias³, 8. septembri 2005. aasta resolutsiooni loodusõnnetuste (tulekahjude ja üleujutuste) kohta Euroopas⁴ ning 18. mai 2006. aasta resolutsioone looduskatastroofide (tulekahjud, põuad ja üleujutused) kohta – põllumajanduslikud aspektid⁵, regionaalarengu aspektid⁶ ja keskkonnaaspektid⁷;
- võttes arvesse kahte ühist avalikku kuulamist, mille organiseerisid Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjon, keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon teemadel „Euroopa strateegia loodusõnnetuste korral” (20. märtsil 2006) ja „Euroopa kodanikukaitse üksus – Europe aid” (5. oktoobril 2006);
- võttes arvesse nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta otsust, millega kehtestatakse ühenduse mehhanism tugevdatud koostöö soodustamiseks kodanikukaitse abimissioonidel (2001/792/EÜ, Euratom)⁸, peatselt vastu võetavat uuesti sõnastatud nõukogu otsust, millega luuakse ühenduse kodanikukaitse mehhanism, ja Euroopa Parlamendi 24. oktoobri 2006. aasta seisukohta⁹;
- võttes arvesse 1997. aasta detsembris vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) Kyoto protokoll ja Kyoto protokolliga ratifitseerimist ühenduse poolt 4. märtsil 2002;
- võttes arvesse komisjoni aruannet nr 21553 kliimamuutuste ja Euroopa veemajandusliku olukorra kohta;
- võttes arvesse määrust „Forest Focus”;
- võttes arvesse komisjoni 3. novembri 1998. aasta teatist Euroopa Liidu metsandusstrateegia kohta (KOM(1998)0649);

---

¹ ELT C 272 E, 13.11.2003, lk 471.

² ELT C 33 E, 9.2.2006, lk 599.

³ ELT C 92 E, 20.4.2006, lk 414.

⁴ ELT C 193 E, 17.8.2006, lk 322.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0222.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0223.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0224.

⁸ EÜT L 297, 15.11.2001, lk 7.

⁹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0286.

- võttes arvesse komisjoni 29. septembri 2004. aasta ettepanekut programmi LIFE+ kohta ning Euroopa Parlamendi 2. mai 2005. aasta resolutsiooni keskkonna rahastamisvahendi LIFE+ (mitmeaastane programm 2007–2013) kohta;
  - võttes arvesse oma 15. juuni 2006. aasta resolutsiooni läbivaadatud säästva arengu strateegia kohta¹ ;
  - võttes arvesse 15.–16. juunil 2006. aastal Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järelduste punkti 12;
  - võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (KOM(2005)0108) ja Euroopa Parlamendi 18. mai 2006. aasta seisukohta²;
  - võttes arvesse oma 25. aprilli 2007. aasta õigusloomega seotud resolutsiooni nõukogu ühise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu direktiiv üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta³;
  - võttes arvesse nõukogu 5. märtsi 2007. aasta otsust kodanikukaitse rahastamisvahendi kehtestamise kohta (2007/162/EÜ, Euratom)⁴;
  - võttes arvesse justiits- ja siseküsimuste nõukogu 12.–13. juuni 2007. aasta istungi järeldusi järelevalve- ja teabekeskuse kooskõlastamisvõime tugevdamise kohta ühenduse kodanikukaitse mehhanismi raames;
  - võttes arvesse Michel Barnier' 9. mai 2006. aasta aruannet „Euroopa kodanikukaitse üksus – Europe aid”;
  - võttes arvesse 15.–16. juunil 2006. aastal Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järelduste punkti 12, mis käsitleb ELi poolt hädaolukordadele, kriisidele ja katastroofidele reageerimist;
  - võttes arvesse komisjoni teatist põua kohta⁵;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et 2007. aasta suve iseloomustasid iseäranis rängad metsa- ja looduspõlengud Lõuna-Euroopas, mille tõttu paljudel juhtudel hukkusid Euroopa kodanikud, sealhulgas ennastsalgavad tuletõrjujad, ning mis põhjustasid märkimisväärset materiaalselt kahju ja keskkonnakahjustusi; arvestades, et ainuüksi juulis põlenud ala oli sama suur kui terve eelmise aasta kogu põlenguala; arvestades, et augustikuus tabas Kreekat ränk rahvuslik tragöödia, mille põhjustas üks suurima hukkunute arvuga põleng kogu maailmas alates 1871. aastast;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0272.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0218.

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0143.

⁴ ELT L 71, 10.3.2007, lk 9.

⁵ KOM(2007) 414 lõplik.

- B. arvestades, et Euroopas sel suvel tulekahjude tagajärjel kannatada saanud taimestiku ja metsaga kaetud maa-ala – muuhulgas Natura 2000 võrgustiku osaks olevate ühenduse tähtsusega alade ning muude peamise ökoloogilise väärtusega alade, mis on ökoloogiliselt seotud kogu piirkonna aladega – kogupindala on enam kui 500 000 hektarit ning arvestades, et kõige rängemalt kannatada saanud riigid on Kreeka, Itaalia, Bulgaaria, Küpros, Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik, Hispaania (eelkõige Kanaari saared) ja Albaania;
- C. arvestades, et järjest pikemaks muutuvate põuaperioodide juures on metsi pärast põlengut järjest raskem taastada, mis toob kaasa kõrbestumise riski;
- D. arvestades, et viimastel aastatel on Euroopas sagenenud äärmuslikud ilmastikutingimused, kaasa arvatud pidev põud ja kõrge temperatuur, mis põhjustavad metsatulekahjude arvu kiiret kasvamist, süvendavad kõrbestumist paljudes piirkondades ning avaldavad mõju põllumajandusele, loomakasvatusele ja metsavarudele, ning teistes piirkondades põhjustavad tormid ja erakordselt tugev vihmasead rekordilisi üleujutusi ja kahjustusi maalihete tõttu;
- E. võttes arvesse loodusõnnetuste tagajärjel tekkivat majanduslikku ja sotsiaalset kahju piirkondade majandusele, tootlikule tegevusele, keskkonna mitmekesisusele ja turismile;
- F. arvestades, et suur osa metsapõlengutest on süütajate poolt tahtlikult süüdatud, et saada luba ehitada varem kaitstud metsaaladele;
- G. arvestades, et ainuüksi hiljutiste suurte metsapõlengute ajal Kreekas hukkus üle 60 inimese, paljud said vigastada, põles maha tuhandeid hektareid metsa ja võsastikku, sai surma loomi, hävines palju maju ja vara ning tuli laastas külasid; arvestades, et selle kriisi ajal teatati ühe päeva jooksul 170 eraldi metsatulekahjust Kreeka eri paigus;
- H. arvestades, et Itaaliat on tabanud kriitiline olukord üleujutuste tõttu kesk-põhja- ja põua ning põlengute tõttu lõunaosas;
- I. arvestades, et samal ajal olid Euroopa teistes osades, eelkõige Ühendkuningriigis, suured üleujutused, mis tõid kaasa vähemalt 10 inimese hukkamise ja põhjustasid hinnanguliselt 5 miljardi euro väärtuses kahju kodudele, koolidele, infrastruktuurile ja põllumajandusele ning üle 420 000 inimese puhta veega varustamise katkemise, mis tõi kaasa suure arvu inimeste ümberasumise ja märkimisväärseid kahjusid ettevõtetele ja turismitööstusele; arvestades, et erakordselt tugev vihmasead kuni 142 mm päevas põhjustas Ühendkuningriigi Lääne-Midlandsi piirkonnas täiendavaid ootamatuid üleujutusi, mis raskendas tugevalt hädaabiteenistuste püüdeid paigaldada kindlustisi jõgede veetaseme tõusu vastu, ning täiendavaid kahjustusi infrastruktuurile ja varale maalihete tõttu;
- J. arvestades, et Lõuna-Euroopa üha kuumemate ja kuivemate suvedega kaasnevad metsa- ja muud looduspõlengud on korduv nähtus, erinedes siiski aastate lõikes oluliselt oma suuruse ja geograafilise asukoha poolest; arvestades, et nende õnnestuste suundumust mõjutavad ka kliimamuutused ning see suundumus on seotud kuumalainete ja põua sagedasema esinemisega, nagu on märgitud komisjoni teatises põua kohta;
- K. arvestades, et Euroopas aset leidvate loodusõnnetuste ja inimese põhjustatud katastroofide

sagedus, tõsidus, keerukus ja mõju on viimastel aastatel kiiresti kasvanud; arvestades, et nende katastroofide hävitavat mõju on teravdatud planeerimis-, arengu- ja maakasutuspoliitikaga, suurendades tulekahjude leviku riski ja vähendades loomulikkude äravoolu ning vee keskkonda neeldumist;

- L. arvestades, et kuumalainete sagedasemal esinemisel on eproportsionaalne mõju haavatavatele elanikkonnarühmadele, eelkõige vanematele inimestele, põhjustades liiga sageli traumasid ja surmajuhtumeid;
- M. arvestades, et ühenduse kodanikukaitse mehhanismi rakendati samalaadses hädaolukorras üheksal korral viienädalase perioodi jooksul, kusjuures seitse hädaolukordadest juhtusid samaaegselt; arvestades, et liikmesriikide abi ei olnud piisav, tagamaks kiiret ja adekvaatset kodanikukaitsealast reageerimist kõigile hädaolukordadele;
- N. arvestades, et Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjoni esimees ja ELi regionaalpoliitika volinik on viimase 12 kuu jooksul kirjutanud nõukogu eesistujariikidele ning nõudnud otsuse langetamist solidaarsusfondi uue määruse kohta, pidades silmas, et Euroopa Parlament võttis oma seisukoha vastu juba 2006. aasta mais,
  - 1. väljendab oma tugevat solidaarsust hukkunute omastega ja kannatada saanud piirkonna elanikega ning avaldab austust tuletõrjijatele, nii elukutselistele kui ka vabatahtlikele, kes töötasid väsimatult, et kustutada põlenguid, päästa inimesi ja vähendada kahjustusi selle suve loodusõnnetuste ajal;
  - 2. tunnustab Euroopa Liidu, selle liikmesriikide ja teiste riikide solidaarsust abi andmisel metsatulekahjude ajal kannatanud piirkondadele, mida varustati lennukite, tuletõrje varustuse ja oskusteabega, ühtlasi tunnustab kiiduväärset abi, mida osutati asjaomastele ametivõimudele ja päästeteenistustele;
  - 3. on seisukohal, et selliste nähtuste mõõtmed ja nende tagajärjed ulatuvad piirkondlikust ja riiklikust mastaabist ja suutlikkusest kaugemale ning nõuavad tungivalt uusi ja tõhusamaid Euroopa vahendeid; avaldab selles kontekstis kahetsust reageeringu ja järelemeetmete puudumise üle ettepanekule luua Euroopa kodanikukaitsejõud, mis võiksid hädaolukordadele Euroopa tasandil koheselt reageerida (Barnier' aruanne), mida Euroopa Parlament on nõudnud mitmel juhul ja mitmes raportis; on seisukohal, et sellised jõud mängiksid peamist rolli, eelkõige tõkestus-, juhtimis- ja taastamisetapis;
  - 4. tunnustab järelevalve- ja teabekeskuse panust, kes toetas ja hõlbustas kodanikukaitse alase abi mobiliseerimist ja kooskõlastamist hädaolukordade ajal; märgib siiski, et liikmesriikide ressursid metsapõlengutega võitlemiseks, eelkõige lennukite abil, on piiratud ning et alati ei ole liikmesriikidel võimalik pakkuda abi, kui ressursse on vaja riigisiselt; märgib, et selle tulemusel said mõned liikmesriigid vajalikust vähem abi ning pidid lootma abi saamisel kahepoolsetele kokkulepetele riikidega, kes ei kuulu ELi; avaldab seepärast kahetsust, et mõnel juhul ei suutnud EL tervikuna näidata üles piisavat solidaarsust;
  - 5. nõuab tungivalt, et nõukogu langetaks viivitamata otsuse ELi solidaarsusfondi uue määruse kohta, pidades silmas, et Euroopa Parlament võttis oma seisukoha vastu 2006. aasta mais; on veendunud, et uus määrus, mis – muude meetmete seas – alandab künniseid

ELi solidaarsusfondi mobiliseerimiseks, suudab kahjusid palju tõhusamalt, paindlikumalt ja õigeaegsemalt korvata ning peaks olema kohaldatav kahjustatud maantee ja raudtee infrastruktuuri parandustööde suhtes; kutsub üles eesistujariiki Portugali, samuti ELi rahandus-, keskkonna- ja regionaalarengu ministreid võtma kohe kiireid ja tõhusaid meetmeid;

6. on seisukohal, et nii viimaste aastate kui ka äsjased kogemused rõhutavad vajadust tugevdada ühenduse kodanikukaitsealast ärahoidmis-, valmisoleku- ja reageerimisvõimet seoses metsa- ja muude looduspõlengutega, ning nõuab tungivalt komisjonilt sellekohaste meetmete võtmist;
7. tervitab hiljutist nõukogu 5. märtsi 2007. aasta otsust kodanikukaitse rahastamisvahendi kehtestamise kohta ning usub, et selle vahendi raames rahalist abi saavad meetmed peaksid tagama Euroopa solidaarsuse selge väljenduse ning andma loodusõnnetustega tõhusale toimetulemisele Euroopa lisandväärtust; tunneb siiski muret, et selle uue vahendi jaoks eraldatud summa ei ole piisav, et täita tulemuslikult seatud ambitsioonikaid ülesandeid;
8. kutsub komisjoni üles uurima võimalusi kokkulepitud juurdepääsuks täiendavale suutlikkusele, et tagada kiire reageerimine suurõnnetuste korral, see võib olla kättesaadav muudest allikatest, sealhulgas kommertsturult; soovitab, et valmisolekuüksuse kulud võiks katta kodanikukaitse rahastamisvahendi kaudu;
9. rõhutab sellega seoses vajadust jätkata liikmesriikide kodanikukaitsemoodulitele tugineva kiirreageerimisvõime arendamist, nagu nõuti 16.–17. juunil 2006 Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogul;
10. rõhutab, et loodusõnnetused, eelkõige metsapõlengud seadsid sel aastal suurde ohtu mälestised ja arheoloogilised paigad, mis on tohutu tähtsusega Euroopa kultuuripärandi jaoks;
11. kutsub komisjoni üles uurima võimalusi, kuidas teha ELi naaberriikide ja muude kolmandate riikidega koostööd laastavate tulekahjudega võitlemisel ning heade tavade ja/või võimsuste jagamisel ohtlike suvekuude ajal, et olla paremini valmis metsapõlengute hooajaks 2008. aastal;
12. rõhutab vajadust karmimateks meetmeteks, mis on suunatud loodusõnnetuste ärahoidmiseks; sellega seoses ootab huviga komisjoni kahe uuringu avaldamist 2008. aastal, mille eesmärk on välja töötada integreeritud strateegia loodusõnnetuste vältimiseks;
13. väljendab oma muret äärmuslike ilmastikutingimuste põhjustatud katastroofide suureneva arvu pärast, mis võib ekspertide sõnul olla suurel määral tingitud kliimamuutusest globaalse soojenemise tõttu; kutsub seetõttu liikmesriike üles astuma vajalikke samme selleks, et järgida Kyoto eesmärke ning kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et tagada Kyoto protokollist tulenevatest kohustustest kinnipidamine ja nende järelmeetmed;
14. usub, et Euroopa Parlamendi 15. juuni 2006. aasta resolutsioon läbivaadatud säästva arengu strateegia kohta sisaldab põhilisi elemente ja põhimõtteid, mida järgida, ning

nõuab tungivalt selle strateegia õigeaegset elluviimist;

15. usub, et keskset osa peab etendama pigem ülemaailmne ja piirkondlik tõkestamine kui kahju piiramine pärast juhtunut;
16. nõuab ulatuslikku metsahooldust, et vähendada niipalju kui võimalik metsade põlemiskoormust ning põlengute levikut ja kiirust; juhib tähelepanu, et saadav biomass võiks aidata kaasa toimingu majanduslikule teostatavusele;
17. ootab kõigilt liikmesriikidelt laiaulatuslikke ja tõhusaid kavasad metsapõlengukatastroofide ohjamiseks, kaasa arvatud elanikkonna evakueerimise protseduure, mis alluvad regulaarsele kontrollile ja järelevalvele ELi tsentraliseeritud tasandil;
18. taunib tõsiasja, et nii paljud neist metsatulekahjustest on ilmselt alguse saanud süütamisest; kutsub liikmesriike üles võtma viivitamata meetmeid, et tuua süütajad kohtu ette, selleks et edaspidi ära hoida tahtlikku kuritegelikku käitumist;
19. avaldab kahetsust, et tahtlike põlengute põhjuseks on maaga spekulatsioon; on seetõttu seisukohal, et vaja on ELi tasemel õigusakti põlenud metsaalade kaitsmiseks järgneva kasutamise eest ehitusmaana ja kohustuslikku programmi taasmetsastamiseks pärast metsapõlenguid;
20. usub, et selliste katastroofidega saab tõhusalt tegelda üksnes ühenduse tasandil ning nõuab seetõttu tõhusat reageerimist laiemal Euroopa tasandil, koos vajadusel uute ühenduse vahenditega probleemi ärahoidmiseks ja sellega tegelemiseks;
21. nõuab tungivalt olemasolevate rahaliste ja tehniliste vahendite ning teadusalaste saavutuste paremat kasutamist katastroofide vältimiseks ja nende tagajärgede leevendamiseks;
22. kutsub liikmesriike üles karmistama karistusi kuritegude eest, mis kahjustavad keskkonda ja eriti metsapõlenguid põhjustavate kuritegude eest, ning usub, et vastutavad isikud tuvastav kiire ja tõhus uurimine, millele järgneb teole kohane karistus, aitaks ära hoida hooletut ja tahtlikku käitumist;
23. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles planeerimis- ja maakasutuspoliitikat ning parimaid tavasid maa, looduslike asualade ja äravoolu majandamise viisist põhjustatud üleujutuste ja metsapõlengute suurenenud riskide kohta läbi viidud viimaste teadusuuringute valguses läbi vaatama ning edendama säästvat poliitilist raamistikku, mis lihtsustab loomulikku äravoolu ja vee kogumist looduses niipalju kui võimalik, suurendades samas ka tulvatõrje ja äravoolu infrastruktuuri suutlikkust, et piirata erakordselt tugevast vihmajärgest põhjustatud kahjustusi;
24. kutsub komisjoni üles viima läbi rohkem uuringuid, mille eesmärk on parandada metsapõlengute tõkestamise ja metsatuletõrje meetodeid ja materjale koos uuringutega võimalike muudatuste kohta istutuspoliitikas ja -tavades, et võtta arvesse järjest suurenevaid põlenguriske ELi liikmesriikides;

25. kutsub komisjoni üles teostama loodusõnnetuste tagajärgede ja mõju põhjalikku analüüsi, eriti liidu metsi mõjutavate loodusõnnetuste osas, sealhulgas mõju kohta Natura 2000 võrgustikule, ning esitama ettepanekuid metsatulekahjude ohjamist käsitleva ühenduse poliitika ning selliste tulekahjude vältimist ja nendega võitlemist käsitleva ühisprotokolli väljatöötamise kohta;
26. kutsub kahjude leevendamiseks komisjoni ja kõiki asjaomaseid ametivõime üles võtma eelarveid ning hädaabiteenistuste ja selliste kavade nagu solidaarsusfond ettenägematute kulude reserve koostades arvesse kliimamuutusi ja selliste kataastroofide suurenenud tõenäosust nagu üleujutused ja metsapõlengud;
27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ning tulekahjude ja põua all kannatanud piirkondade ametivõimudele.